

Protokół

4. posiedzenia 6. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 10. stycznia 1895 roku.

Początek posiedzenia o godzinie 11. minut
20 przed południem.

Przewodniczący : Marszałek krajowy J. O.
Eustachy książę Sanguszko.

Sekretarze: Aleksander Barwiński, Duklan
Słonecki. Zdzisław Tarnowski, Jan Trzeciecki.

Obecnych posłów 108.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu
Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość po-
słów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż uznaje protokół 3.
posiedzenia za przyjęty, nie wniesiono bowiem
przeciw niemu żadnych zarzutów.

Sekretarz p. Barwiński czyta spis petycyi,
wniesionych po dzień 10. stycznia b. r., które
przydzielono jak następuje:

Komisji podatkowej: Ls. 248, 356.

Komisji administracyjnej: Ls. 249, 353.

Komisji drogowej: Ls. 250.

Po odczytaniu pet. Ls. 307, przemawia
p. Klemens Dzieduszycki, popierając tę petycję
poczem petycję tę przekazano komisji dro-
gowej.

Dalej przydzieliła Izba petycyę następują-
cym komisjom :

Komisji gospodarstwa krajowego: Ls. 251,
253, 257, 357, 358.

Komisji prawniczej: Ls. 252.

Komisji kolejowej: Ls. 254, 256.

Komisji budżetowej: Ls. 255, 258, 259,
260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269,
270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 283, 291,
294, 295, 296, 298, 299, 301, 302, 304, 306, 308,
309, 313, 314, 315, 316, 317, 320, 321, 322, 324,
325, 326, 328, 329, 330, 332, 343, 344, 345, 346,
351, 352, 355.

Komisji szkolnej: Ls. 278, 279, 280, 284,
285, 286, 287, 288, 289, 290, 293, 310, 311, 312,
319, 323, 331, 348, 349, 354, 359.

Komisji petycyjnej: Ls. 281, 292, 297, 300,
303, 318, 350.

Komisji bankowej: Ls. 282.

Komisji przemysłowej: Ls. 305.

Wydziałowi krajowemu jako komisji: Ls.
347.

Marszałek zawiadamia Izbę, iż udzielił ur-
lopu jednodniowego p. Chrzanowskiemu, tudzież
że J. E. p. Biliński wniósł prośbę o urlop na
cały czas trwania sesyi bieżącej, ze względów
zdrowia.

Izba w głosowaniu udziela żądanego urlopu
J. E. p. Bilińskiemu.

Marszałek oznajmia, iż otrzymał z Prezydium c. k. Namiestnictwa pismo w sprawie wyboru krajowej komisji dla rewizji podatku gruntowego i wzywa sekretarza do odczytania tego pisma.

Sekretarz p. Tarnowski Zdzisław czyta następujące pismo:

C. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie L. 51 pr. Do Jego Ekscelencyi Jaśnie Oświeconego Księcia Eustachego Sanguszki ces. i król. rzeczywistego tajnego Rady, Marszałka krajowego etc. etc. we Lwowie.

Jaśnie Oświecony Książę!

W celu przeprowadzenia rewizji katastru podatku gruntowego, ustanowioną być ma, oprócz komisji centralnej w Wiedniu, w każdym kraju koronnym komisya krajowa. Według Art. I. odnosnej ustawy komisya krajowa dla Galicyi składać się ma z 24 członków i 24 zastępców, z których połowę powołać ma pan Minister Skarbu a to przynajmniej w połowie z pośród opłacających podatek gruntowy w kraju, drugą zaś połowę wybrać ma Wysoki Sejm również z pośród opłacających podatek gruntowy w kraju. Wybór ten odbyć się ma w sposób, jaki Wys. Sejm oznaczy. W tych krajach koronnych, które w czasie regulacyi podatku gruntowego podzielone były na rejony, należy uwzględnić, aby wybrano równą liczbę członków komisji i zastępców z pośród opłacających podatek gruntowy w każdym rejonie. Ponieważ Galicya w owym czasie podzieloną była na trzy rejony (Lwów, Kraków, Tarnopol) więc wypada na każdy rejon czterech członków i tyleż zastępców, których Wys. Sejm ma wybrać. Z polecenia Jego Ekscelencyi Pana Ministra Skarbu mam zaszczyt upraszać Jaśnie Oświeconego Księcia Marszałka o postawienie wyboru członków wspomnianej komisji i zastępców tychże na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń Wysokiego Sejmu i o zawiadomienie mnie w swoim czasie o wyniku tych wyborów. Chciej przytem Jaśnie Oświecony Książę przyjąć zapewnienie o mojem najwyższem poważaniu.

Lwów dnia 5. stycznia 1895.

Badeni m. p.

Marszałek oznajmia, iż wybór członków komisji zamieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń Izby.

Marszałek podaje do wiadomości Izby, iż w składzie komitetu doradczego dodanego Wydziałowi krajowemu dla przeprowadzenia konwersyi funduszków indemnizacyjnych i przeznaczenia zwyczajnych wyników z konwersyi, zasłży zmiany, wymagające uzupełnienia przez wybór dodatkowy w miejsce ś. p. Jana hr. Tarnowskiego, tudzież w miejsce Dra Piotra Grossa, który złożył mandat poselski. Wybór ten zamieści więc także na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń Izby.

Marszałek wzywa nowo wybranych posłów: Aleksandra Barwińskiego i Zdzisława hr. Tarnowskiego do złożenia przyrzeczenia poselskiego.

Sekretarz p. Słonecki odczytuje rotę przyrzeczenia.

Pp. Barwiński i Zdzisław Tarnowski składają w ręce Marszałka przyrzeczenie poselskie.

Sekretarz p. Słonecki czyta następujący wniosek zgłoszony do łaski marszałkowskiej:

W n i o s e k,

Uznając za niezbędne dla przyspieszenia postępu pod względem oświaty, zdrowotności i materialnego dobrobytu kraju obfitsze dostarczanie powiatom i gminom środków pieniężnych na pokrywanie kosztów takich przedsięwzięć, które wymagają jednorazowo wielkich wkładów kapitału;

ażeby chronić gminy i powiaty od potrzeby nadmiernego podnoszenia w takich wypadkach dodatków do podatków, co niejednokrotnie niszcząco wpływa na siłę płacniczą ludności;

ażeby mianowicie ułatwić dostarczanie kapitału na budowę dróg lądowych i wodnych, na melioracye rozmaite, na budowę szkół, szpitali i innych pożytecznych zakładów, studni, wodociągów, kanałów, zakładów do oświetlania, na bruki i chodniki, racjonalne urządzenia targowic, rzeźni i t. d.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Upoważnienie do lokowania propinacyjnego funduszu rezerwowego w pożyczkach dla gmin i powiatów na inwestycje, użyteczne dla oświaty, zdrowotności albo też dla ekonomicznych interesów pewnych miejscowości lub okolic kraju, za należytem ubezpieczeniem oprocentowania i umorzenia tych pożyczek;

II. Polecenie dla Wydziału krajowego, aby zbadał, ewentualnie odpowiednie wnioski poczynił w tym kierunku, ażeby inne kapitały, znajdujące się w administracji kraju, mogły być również lokowane produktywnie w sposób określony we wniosku I-szym;

III. Ustanowienie drugiego typu obligacji komunalnych Banku krajowego oprocentowanych w stosunku 4°/_o rocznie.

Lwów dnia 10. stycznia 1895.

Wnioskodawca:
Teofil Merunowicz.

Weigel, Dr. Midowicz, Dr. Adam Asnyk, Dr. Olpiński, Palch, Klemensiewicz, Michalski, Żardecki, Goldman, Fruchtman, Barwiński, Witosławski, Rutowski, Lenartowicz, Dworski, Dr. Czyżewicz, Rayski.

Marszałek oznajmia, że z wnioskiem tym postąpi stosownie do postanowień regulaminu.

Sekretarz p. Tarnowski czyta następującą interpelację do c. k. Komisarza rządowego:

Interpelacja

do c. k. Komisarza Rządowego.

W sprawozdaniu c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich galicyjskich w roku szkolnym 1893/4 rozdanem na posiedzeniu Wys. Sejmu z dnia 30. grudnia 1894 znajduje się na str. 17. ustęp następujący:

„W ciągu ubiegłego roku szkolnego okazały się znowu niestety wyraźne dążności do wciągania młodzieży szkolnej w tajemne knowania i organizacje. Pod hasłem fałszywego patriotyzmu odrywali niesumienni agitatorowie młodzież szkolną od nauki i korzystając z jej

młodzieńczej lekkomyślności i nierozwagi doprowadzali do tego, że władze sądowe pociągnąć musiały do odpowiedzialności niektórych uczniów. Rada szkolna krajowa szczerze ubolewa nad tymi wypadkami, stwierdza jednak, że są to na szczęście sporadyczne objawy, z którymi ogół młodzieży nie łączy się wcale.

Grona nauczycielskie, wszelkimi środkami które mają do rozporządzenia, starają się wychowywać młodzież w tym zdrowym patriotycznym kierunku, który ją nakłania do karności i pracy. Kierunku tego nie spuszcza też Rada szk. krajowa z oka w całym swoim wpływie na szkoły młodzieży i nauczycieli“.

Wzmianka Rady szkolnej odnosi się do wypadków w Tarnopolu. Spowodowały one w Tarnopolu aresztowania studentów gimnazjalnych a mianowicie zaaresztowano:

w d.	5.	sierpnia	1894	uczni	Szeląga
„	„	12.	„	1894	„ Chwalbińskiego
„	„	30.	„	1894	„ Pfuetznera.
„	„	31.	„	1894	„ Krzyworączkę,

Stryjewskiego, Zubczewskiego, Bienedzkiego, Balasińskiego, w dniu 15. paźdz. 1894 ucznia Kahanego, 18. paźdz. 1894 kand. adw. Borzemskiego, 23. paźdz. 1894 ucznia Kuna.

Od chwili pierwszych aresztowań aż do dnia dzisiejszego znajdują się powyżej wymienieni pod oskarżeniem z §§. 58. i 63. ustawy karnej w więzieniu śledczem.

Zważywszy, że od chwili pierwszych aresztowań upłynęło już 5 miesięcy,

zważywszy, że §. 190 ust. o post. kar. ustęp 1. poleca jak najszybsze przeprowadzenie śledztwa, a ustęp 2. tegoż §. wyraźnie postanawia, że więzienie śledcze w wypadku z §. 175. ustęp 3. zarządzone najwięcej 2. miesiące, a z innych powodów najdłużej 3. miesiące trwać może,

zważywszy, że sprawa ta obchodzi kilkanaście rodzin ciężko dotkniętych rodziców i krewnych oskarżonych,

zważywszy, że młodzież ta więziona jest w aresztach Sądu obwodowego w Tarnopolu, gdzie więzienie śledcze odbywa pospół z pospolitymi przestępcami, wbrew postanowieniom ust. 1. §. 184. ustawy o post. karn.

Podpisani zapytują c. k. Komisarza rządowego:

1. Dlaczego władze szkolne, mogąc całą sprawę we własnym zakresie środkami dyscyplinarnymi załatwić, skierowały ją na drogę śledztwa sądowego?

2. Dla jakich powodów, pomimo że termin prekluzyjny w ustawie o postępowaniu karnem w §. 190, ust. 2. dla więzienia śledczego ustanowiony co do przeważnej większości oskarżonych dawno już minął, ci wbrew ustawie z pogwałceniem praw obywatelskich dotąd trzymają się w więzieniu?

3. Czy i kiedy władze sądowe zamierzają w myśl ustawy rozpisać rozprawę główną dla osądzenia w mowie będącej sprawą, i czy nie można przyspieszyć rozpisania rozprawy głównej, tak, ażeby mogła się odbyć jeszcze w bieżącej styczniowej kadencji przysięgłych.

We Lwowie d. 10. stycznia 1895.

Rutowski, Dr. Olpiński, Dr. Adam Asnyk, Goldman, Dr. Midowicz, T. Merunowicz, Dr. Czyżewicz, Fruchtman, Albin Rayski, Lenartowicz, Weigel, Klemensiewicz, Michalski, Żardecki, Dworski, Pałch, Romanowicz, Witosławski.

Marszałek oznajmia, że interpelację tę poda do wiadomości c. k. Rządu.

Marszałek zawiadania Izbę o wyniku ukonstytuowania się komisji górniczej i petycyjnej.

Komisja górnicza wybrała: przewodniczącym p. Augusta Rogayskiego zastępcą przewodniczącego p. Adama Skrzyńskiego, sekretarzem p. Ochrynowicza.

Komisja petycyjna wybrała: przewodniczącym p. Klemensiewicza, zastępcą przewodniczącego p. Nicewskiego, sekretarzami pp. Merunowicza i X. Hamoraka.

Izba przystępuje do porządku dziennego którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zarządzie krajowym funduszem pożyczkowym na budowę koszar dla wojska, za czas od 1. stycznia do 30. listopada 1894.

Sprawozdawca p. Wereszczyński uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedmiotu komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedmiotu komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy zmieniającej niektóre postanowienia ces. patentu z dnia 5. lipca 1853 Nr. 130 Dz. u. p. i ustawy krajowej z dnia 26. kwietnia 1871 Nr. 18. Dz. u. kr. o wykupnie i regulacji ciężarów gruntowych.

Sprawozdawca p. Romanowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedmiotu do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o organizacyi sprzedaży soli warzoki.

Sprawozdawca p. Romanowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedmiotu do komisji solnej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Sprawozdawca p. Romanowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedmiotu komisji górniczej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z czynności Dep. IV. w zakresie spraw kolejowych za czas od 1. stycznia do 15. grudnia 1894.

Sprawozdawca p. Edward Jędrzejowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi odeślanie tego przedmiotu do komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie uznania za drogę krajową dojazdu łączącego zakłady naukowe Dublańskie z drogą krajową Lwowsko-Stojanowską.

Sprawozdawca p. Edward Jędrzejowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedmiotu komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie kredytu nadzwyczajnego na budowę klinik chorób wewnętrznych i chirurgicznej tudzież na budowę kuchni, rozszerzenie pralni i adaptacji w gmachu głównym krajowego szpitala powszechnego.

Sprawozdawca p. Hoszard, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedmiotu komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie dożywotniego wsparcia dla Heleny Lorenz, b. posługaczki w szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Sprawozdawca p. Hoszard, uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi przekazanie tego przedmiotu komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Pierwsze czytanie wniosku posła Romańczyka o zmianę statutu krajowego i krajowej ordynacji wyborczej dla zaprowadzenia wyborów bezpośrednich z kuryi gmin wiejskich i powiększenia liczby posłów z miast i gmin wiejskich.

Marszałek oznajmia, że z powodu nieobecności p. Romańczyka w Izbie punkt ten usuwa z porządku azyennego.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Olpińskiego o udzielenie z funduszków krajowych zapomogi albo bezprocentowej pożyczki dla ludności powiatu Trembowelskiego, gradobiciem dotkniętej.

Przemawia p. Olpiński, uzasadniając powyższy wniosek a pod względem formalnym wnosi przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała odesłanie wniosku p. Olpińskiego do komisji budżetowej.

Wobec wyczerpania porządku dziennego Marszałek zamyka posiedzenie i oznajmia, że następne posiedzenie odbędzie się w dniu 12. stycznia 1895 r. o godzinie 11-tej przed południem i że porządek dzienny będzie posłom rozesłany.

Koniec posiedzenia o godzinie 12 minut 35 po południu.

Marszałek krajowy :

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze :

Zdzisław Tarnowski w. r.

Duklan Stonecki w. r.

